

Overdenking “Hoe houd je je hart zacht ...?”

Wek mijn zachtheid weer ..., geef mij terug de ogen van een kind ..., dat ik zie wat is ... en mij toevertrouw ... en het Licht omarm ...

Het Licht omarmen wij juist voor mensen die naamloos, kwetsbaar en weerloos door het leven gaan, ontwaakt hier nieuw leven, wordt kracht gegeven: wij krijgen een naam ... een naam om te heiligen ...

Liturgie is heiliging, en heiliging is heling, niet omdat we het lijden verheerlijken, maar omdat we ruimte en aandacht geven aan wat het meest onze liefde nodig heeft: lijden, het lijden van de mens naast je, het lijden van de wereld om ons heen ...

Een korte reflectie op 7 oktober 2023 een dag - waarop voor veel mensen - de wereld veranderde. Zo ook voor schrijfster Natascha van Weezel. In haar door de Holocaust getekende familie werd Israël gezien als een veilige uitwijkmogelijkheid voor áls het in Europa ooit weer mis mocht gaan.

Nu twijfelt zij aan haar liefde voor het land onder Netanyahu's heerschappij, én bloedt haar hart voor de vele, vele doden in Gaza. In de huidige gepolariseerde werkelijkheid word je haast gedwongen om te denken dat dat niet samengaat ... dat je óf voor Israël ... óf ... voor Palestina moet kiezen. Toch zoekt Natascha steeds weer naar een verbindende positie in het midden.

Die positie tussen twee vuren heeft een prijs: ze kwam in aanraking met heftig antisemitisme, ontving bedreigingen en verloor vriendschappen. In haar boek ***“Hoe houd je je hart zacht”*** stelt ze ons - en zichzelf - de vraag: kan een middenpositie ook radicaal zijn ..., een constructieve kracht die bijdraagt aan verbetering?

Voor haar is er geen andere weg dan deze weg - hoopvol en vastberaden blijft zij streven naar wederzijds begrip, naar het erkennen van elkaars menselijkheid EN zij benadrukt consequent het belang van de onderstroom van zachte krachten in een extreem harde oorlog.

In de Vastentijd zijn we niet alleen onderweg naar het Paasfeest maar ook naar Witte Donderdag en Goede Vrijdag. In de week voor Pasen - ook wel de Goede of de Stille Week genoemd - verhouden wij ons tot Jezus' verlatenheid, angst en dood, niet als iets uitzonderlijks of als iets dat erger is dan wat mensen nu meemaken. Het verhaal van Jezus staat voor alle verlatenheid, verraad, onrecht van de wereld, hier en nu. In Amsterdam bij de Mozes en Aaronkerk staat een beeld van Timothy Schmalz - een beeld van **Jezus als dakloze**. Slechts de kruiswonden op de voeten zijn te zien.

Via dit beeld van Jezus als dakloze staan we stil bij de uitgestotenen, de gewonden, de gekruisigden, de doodgemaakten van deze wereld.

In hen zien wij de oproep van Jezus om ons te verbinden met hen, de vernederden:

Dan zullen de rechtvaardigen Hem vragen: “Heer, wanneer hebben wij U hongerig gezien en U te eten gegeven, of dorstig en U te drinken gegeven? Wanneer hebben wij U als vreemdeling gezien en opgenomen, U naakt gezien en gekleed? Wanneer hebben wij gezien dat U ziek was of in de gevangenis zat en zijn we naar U toe gekomen?” En Hij zal hen antwoorden: “Ik verzeker jullie: alles wat jullie gedaan hebben voor een van de geringsten van mijn broeders of zusters, dat hebben jullie voor Mij gedaan.”
Mattheus 25: 37- 40

Op Goede Vrijdag -zo gaat het verhaal - viel er rond het middaguur een duisternis over het hele land, die drie uur aanhield. Aan het einde daarvan, in het negende uur, riep Jezus met luide stem: ‘Mijn God, mijn God, waarom hebt U Mij verlaten ...?’
Mattheus 27: 45-46, 50-51

Als we durven kijken ..., zien we diep onrecht: een mens of een volk vernederd en vervolgd, verdreven, uitgehongerd en vermoord, dan zijn we als eerste sprakeloos. Pure ontzetting neem bezit van ons. En onze neiging is onmiddellijk iets te willen doen: ofwel ons afwenden in cynisme ofwel schreeuwen en ingrijpen. Zachtheid is niet het eerste wat in ons opkomt.

De Vastentijd is een oproep om zacht te zijn, zacht en stil te worden. De zachtheid van de stilte maakt ruimte voor onze sprakeloosheid. Stilte kan onze sprakeloosheid omhullen als een zorgzame moeder. Onze sprakeloosheid, de ontzetting, het niet kunnen verteren van wat we zien, heeft een zachte plek nodig, een ontvankelijkheid ergens in ons hart opdat ze tot compassie kan worden. Want dat is wat we kunnen doen: sprakeloosheid omzetten tot stilte, ontzetting verteren tot compassie opdat wij zullen uitreiken en iets kunnen bijdragen aan wat wij om ons heen zien gebeuren ... waar je ook ademt ..., waar je ook bent ...! Er leeft altijd hoop in de harten van de mensen.

Of zoals Vaclav Havel het ooit uitdrukte:

Hoop is niet hetzelfde als optimisme.
Het is niet de overtuiging dat iets goed afloopt,
maar de zekerheid dat iets zin heeft –
ongeacht hoe het afloopt ... HOOP ...

Liturgie van de hoop is heiliging, en heiliging is heling, niet omdat we het lijden verheerlijken, maar omdat we ruimte en aandacht geven aan wat het meest onze liefde nodig heeft: lijden, het lijden van de mens naast je, het lijden van de wereld ... en daartoe ...

Wees zacht voor jezelf
zoek een hand om vast te houden
Wees zacht voor jezelf
Wees zacht voor jezelf
Wees zacht voor elkaar

AMEN